Kultuuriministri 11. septembri 2023. a määruse nr 11 „Riigieelarvest muuseumide tegevustoetuse taotlemise, taotleja hindamise ja toetuse määramise tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõuga (edaspidi eelnõu) muudetakse kultuuriministri 11. septembri 2023. a määrust nr 11 „Riigieelarvest muuseumide tegevustoetuse taotlemise, taotleja hindamise ja toetuse määramise tingimused ja kord“ (edaspidi määrus).

Määrus kehtestatakse muuseumiseaduse § 21 lõike 4 alusel.

Eelnõuga luuakse õiguslik alus riigieelarvest eraldatavate täiendavate vahendite jaotamiseks muuseumide tööjõukulude kasvu katteks ja viiakse toetuse osakaalu määramine kooskõlla kehtivate riigiabi reeglitega. Eelnõuga tehtavad muudatused ei muuda taotluste esitamise tingimusi, hindamise põhimõtteid ega hindamismetoodikat.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonna muuseuminõunik Liina Jänes (liina.janes@kul.ee, tel 628 2335) ja õigus- ja haldusosakonna õigusnõunik Siiri Pelisaar (siiri.pelisaar@kul.ee, tel 628 2225), kes tegi eelnõu juriidilise ekspertiisi.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest punktist.

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse paragrahvi 7 lõikega 2^1, millega täpsustatakse riigiabi andmise korral toetuse osakaalu arvutamise põhimõtteid. Kui toetus on käsitatav määruse § 3 lõikes 5 nimetatud abina, arvutatakse toetuse osakaal abikõlblikest kuludest kooskõlas grupierandi määruse artikli 53 lõikega 7 või 8. Artikli 53 lõike 7 kohaselt ei tohi tegevusabi ületada summat, mis on vajalik tegevuskahjumi katmiseks ja asjaomasel perioodil mõistliku kasumi saamiseks. Artikli 53 lõike 8 kohaselt võib kuni 2,2 miljoni euro suuruse abi puhul kohaldada lihtsustatud arvutusmeetodit, mille korral võib abi ülemmäär olla 80% abikõlblikest kuludest.

Toetuse osakaal ei tohi siiski ületada määruse § 7 lõikes 2 sätestatud piirmäära. Seega ei anna grupierandi määruse kohane arvutusmeetod alust ületada määruses kehtestatud 80% ülemmäära. Riigiabi reeglite kohaldamisel võib toetuse lubatud osakaal olla sellest väiksem. Muudatus tagab, et toetuse osakaalu määramisel arvestatakse nii grupierandi määruse nõudeid kui ka käesolevas määruses sätestatud piirangut.

Eelnõu punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse § 7 lõige 3. Kehtiva regulatsiooni kohaselt määratakse riigi sihtasutuse muuseumile eraldatava tegevustoetuse osakaal asutaja ootustes ning riigile kuuluvat muuseumikogu kasutava muuseumi puhul, mida ei ole asutanud riik, halduslepingus. Praktikas ei ole nimetatud dokumentides tegevustoetuse osakaalu üldjuhul kindlaks määratud konkreetse protsendina või on see määratud vahemikuna. Seetõttu ei täida säte eesmärki, milleks on toetuse osakaalu üheselt määratlemine. Lisaks tuleb lähtuda toetuse määramisel riigiabi reeglitest, mis võib mõjutada toetuse osakaalu. Muudatus kaotab praktikas mittekasutatud erisuse ja viib toetuse osakaalu määramise kooskõlas kehtivate riigiabi reeglitega. Muudatus ei mõjuta toetuse taotlemise tingimusi ega toetuse suuruse sisulist kujunemist.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse § 11 lõiget 3 ning täpsustatakse toetuse suuruse kujunemise regulatsiooni. Muudatuse kohaselt ei hõlma lõikes 3 sätestatud tegevustoetuse suuruse

kujunemise metoodika § 11 lõikes 6^1 nimetatud tööjõukulude kasvu katteks määratavaid lisavahendeid. Tegu on tehnilise muudatusega, mis on vajalik uue lõike 6^1 lisamise tõttu.

Eelnõu punktiga 4 täiendatakse § 11 uue lõikega 6^1 olukorraks, kus riigieelarves nähakse ette täiendavad vahendid muuseumide tööjõukulude katteks. 2027. aasta riigieelarve eelnõus on ette nähtud täiendavad vahendid muuseumide arvestusliku palgafondi suurendamiseks, mis pole seotud kõrgharidusega kultuuritöötaja brutotöötasu alammäära (§ 11 lg 5) ega Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud töötasu alammäära (§ 11 lg 6) tõusuga. Selliseid lisavahendeid ei ole varem eraldatud ning kehtivas määruses puudub vastav jaotamise alus. Käesoleva muudatusega luuakse selline alus. Säte ei kohusta toetuse andjat lisavahendeid määrama. Lisavahendeid saab määrata üksnes juhul, kui selleks on riigieelarves vahendid ette nähtud. Muudatus loob õigusliku aluse selliste vahendite jaotamiseks nende olemasolu korral.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse § 11 lõiget 7 ning lisatakse viide § 11 lõikele 6^1. Muudatuse eesmärk on sätestada, et tööjõukulude katteks määratavate lisavahendite maksmist ei käsitleta taotlusvooru eelarve suurenemisena ning nende mittemaksmist taotlusvooru eelarve vähenemisena ehk toetuse suuruse ümberhindamist määruse lisas 1 toodud metoodika alusel ei tehta. Sarnaselt sama paragrahvi lõigetega 5 ja 6 ei mõjuta nimetatud lisavahendid tegevustoetuse põhiosa kujunemise mehhanismi.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Eelnõu mõju

4.1. Mõju kultuurivaldkonnale

Muudatuste mõju kultuurivaldkonnale on piiratud.

§ 7 lõike 2^1 lisamine viib määruse kooskõlla kehtivate riigiabi reeglitega.

§ 7 lõike 3 kehtetuks tunnistamine ei mõjuta tegevustoetuse suurust ega toetuse määramise põhimõtteid, vaid kõrvaldab praktikas mittevajaliku regulatsiooni.

§ 11 lõike 6^1 lisamine võimaldab jaotada riigieelarves ette nähtud täiendavaid vahendeid muuseumide tööjõukulude kasvu katteks.

4.2. Mõju riigieelarvele

Eelnõuga ei kaasne otsest mõju riigieelarvele. Muudatusega luuakse õiguslik alus lisavahendite jaotamiseks juhul, kui vastavad vahendid on riigieelarves ette nähtud. Eelnõu ise täiendavaid kulusid ei tekita.

4.3. Mõju halduskoormusele

Eelnõuga ei kaasne olulist mõju halduskoormusele. Muudatused on tehnilist laadi ega too taotlejatele kaasa täiendavaid kohustusi.

5. Eelnõu rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja eeldatavad tulud

Eelnõu rakendamine ei eelda täiendavaid tegevusi ega kulusid. Samuti ei kaasne eelnõuga tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Kuna tegemist on määruse tehnilise täpsustamisega ning see ei puuduta taotluste sisulist hindamist, ei esitatud seda eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks.